

VLASTIVĚDA (4. a 5. ročník)

Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast ve 4. a 5. ročníku rozvíjí poznatky z 1. období o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických oblastech života. Seznamuje žáky s důležitými událostmi a osobnostmi současnosti i regionálních a národních dějin. Vytváří ucelenou představu o České republice a jejích jednotlivých oblastech – přírodních podmínkách, kultuře, společenských jevech a pokroku. Důraz je kladen na rozvíjení národního cítění, vytváření pozitivního vztahu ke své vlasti, ekologické cítění.

Dále žák získává poznatky o dalších evropských státech. Seznamuje se základními údaji, společenským zřízením, ale i kulturou jiných národů a národností. Upevňují se základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Významnou součástí vzdělávací oblasti je výchova ke zdraví. Žák postupně získává a rozvíjí své znalosti o sobě a svém zdraví, prevenci, první pomoci i bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných. Učivo je rozvrženo dle časové dotace ve 4. a 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Specifické cíle předmětu:

- ☐ Žák vyjmenuje významná místa v okolí svého bydliště
- ☐ Žák rozumí základnímu uspořádání společnosti
- ☐ Žák si utváří kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví i k ochraně přírodního prostředí

- ☐ Žák rozumí vzájemnému ovlivnění člověka a přírody a uvede příklady negativního i pozitivního dopadu těchto vlivů
- ☐ Žák si osvojuje jména významných osobností v historii naší země a zasazuje je do kontextu tehdejší doby
- ☐ Žák spojuje důležitá data s významnými událostmi historie
- ☐ Žák porovnává životní styl a společnost jednotlivých historických období
- ☐ Žák pojmenuje významné historické památky v regionu i v ČR
- ☐ Žák prohlubuje svůj vztah k tradicím a vývoji naší země
- ☐ Žák popisuje základní zeměpisné charakteristiky ČR i států Evropy a světa
- ☐ Žák vyhledává a ukazuje v mapě názvy jednotlivých hor, pohoří, řek, vrchovin, nížin, měst a dalších zeměpisných údajů
- ☐ Žák rozlišuje jednotlivé regiony České republiky a jmenuje jejich specifika
- ☐ Žák se seznamuje se základy české kultury a rozpozná základní architektonické a umělecké styly

Nejčastější formy výuky:

- ☐ Frontální výuka
- ☐ Práce ve dvojicích
- ☐ Skupinová práce
- ☐ Individuální práce
- ☐ Projektové vyučování
- ☐ Exkurze (muzea)
- ☐ Výlety (turistika)

Metody používané při výuce:

- ☐ Práce s textem (vyhledávání informací a jejich třídění)

- ☐ Kooperace (spolupráce ve skupině při řešení problémových otázek)
- ☐ Práce s pracovním listem (opakování a utřídění probírané látky)
- ☐ Pořizování výpisků (práce s učebnicí, rozvoj čtenářské gramotnosti, náčrtky a popisky)
- ☐ Práce s ilustracemi (nástěnné obrazy, atlasy, mapy)
- ☐ Práce s kartičkami, obrázky, fotografiemi a dalšími pomůckami
- ☐ Výklad
- ☐ Pozorování a práce s texty v muzeích (vytvořené učitelem nebo k dispozici u interaktivních expozic)
- ☐ Prezentace skupinové i individuální práce
- ☐ Práce s informacemi pomocí informačních technologií
- ☐ Referáty

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ☐ popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- ☐ orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- ☐ řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ☐ má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- ☐ uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- ☐ sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- ☐ pozná státní symboly České republiky
- ☐ dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- ☐ rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- ☐ uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

- ☐ používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- ☐ porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- ☐ sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů
- ☐ rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- ☐ uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- ☐ vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

4. ročník

4. ročník			
VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

☐ má představu o životě lidí na našem území v období pravěku ☐ dokáže pracovat s časovými údaji, časovou osou ☐ umí jmenovat první státní útvary na našem území ☐ vyjadřuje rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností ☐ orientuje se v hlavních událostech minulosti s využitím místních specifik ☐ umí vyjmenovat významné osobnosti a vyjádřit jejich přínos ☐ rozumí historickým důvodům pro zařazení státních svátků a významných dnů	- Historický vývoj na našem území. - život pravěkého člověka - na úsvitu dějin – pověsti - významné osobnosti a události českých dějin	OSV: Sebepoznání a sebepojetí Komunikace Kooperační Řešení problémů EGS: Občan, občanská společnost a stát MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi Tolerantní postoj k odlišným rasám, národům, náboženským systémům	Výtvarná výchova Český jazyk Matematika Přírodověda Hudební výchova
☐ rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam ☐ určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu ☐ určí světové strany ☐ orientuje se podle nich a dodržuje zásady bezpečnosti ☐ orientuje se v mapě, plánu	- naše vlast - ČR – státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky - armáda ČR - principy demokracie - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné - hmotný a nehmotný majetek	ENV: Vnímání života jako nejvyšší hodnoty MDV:	

☐ seznamuje se s měřítkem mapy, topografickými značkami, nadmořskou výškou vyjádřenou barvou ☐ dokáže vyhledat jednotlivé údaje ☐ orientuje se v základních formách vlastnictví ☐ používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze ☐ na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení - banka jako správce peněz, úspory, půjčky - právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy - protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot - orientace v místě a prostoru - práce s kompasem a mapou - určování světových stran - orientace podle náčrtků, plánů a map	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
☐ seznamuje se s povrchem České republiky ☐ rozumí pojmu vodstvo ☐ vyhledá významná města ČR ☐ rozlišuje pojem podnebí a počasí ☐ rozumí pojmům půda a zemědělství, průmysl a nerostné bohatství	- ČR – zeměpisné, hospodářské, politické a zemědělské údaje - práce s kompasem a mapou - určování světových stran - člověk a příroda - ekologie		

☐ zajímá se o životní prostředí a chápe vliv činnosti člověka na přírodu			
---	--	--	--

5. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
☐ seznamuje se s novějšími dějinami našeho státu ☐ chápe souvislosti mezi historickými událostmi a změnami v našem státě ☐ rozumí potřebě Čechů mít vlastní stát ☐ chápe nebezpečí fašismu ☐ rozlišuje totalitní stát od demokratického ☐ orientuje se v hlavních událostech minulosti s využitím místních specifik ☐ umí vyjmenovat významné osobnosti a vyjádřit jejich přínos	- Historický vývoj na našem území. - významné osobnosti a události českých dějin	OSV: Sebepoznání a sebepojetí Komunikace Kooperační Řešení problémů Tolerance odlišností VDO:	Výtvarná výchova Český jazyk Matematika Přírodověda Hudební výchova

☐ rozumí historickým důvodům pro zařazení státních svátků a významných dnů ☐ rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam		Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané MKV: Tolerance a respekt k rozdílům mezi lidmi Tolerantní postoj k odlišným rasám, národům, náboženským systémům ENV: Vnímání života jako nejvyšší hodnoty MDV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Informatika
☐ určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu ☐ určí světové strany ☐ umí pracovat s mapou a dokáže na ní vyhledat informace ☐ seznamuje se s jednotlivými kraji ČR ☐ umí popsat jejich polohu, povrch, ukázat řeky a významná města ☐ chápe, jaký mají přírodní podmínky a nerostné bohatství kraje na vznik jednotlivých průmyslových odvětví ☐ ví, co je cestovní ruch a s čím souvisí	- ČR – zeměpisné, hospodářské, politické a zemědělské údaje - práce mapou a atlasem - člověk a příroda - ekologie		
☐ zná základní zeměpisné pojmy ☐ orientuje se na mapě Evropy ☐ vyjmenuje a vyhledá významné evropské státy, města ☐ dokáže vyjmenovat kulturní, přírodní či jiné zajímavosti některých evropských států	- zeměpisné pojmy - práce s atlasy - Evropa - státy a města - přírodní podmínky - kultura		